

Archetype

Editorial April Issue vol.1 - 2020

Archetype team - 01/01/1970

Παρουσιάζουμε ένα προφητικό κείμενο του Τάκη Ζενέτου, δημοσιευμένο το μακρινό 1969 στο περιοδικό «Αρχιτεκτονικά Θέματα».

Και τούτο, ενόσω αποκαλύπτεται στη σύγχρονη εκδοχή του το σταθερά επαναλαμβανόμενο διπλό πρόσωπο κάθε εποχής, επομένως και της τωρινής αμφίσημης παγκόσμιας συνθήκης. Αποκαλύπτεται, δηλαδή, η αισιόδοξη, φωτεινή προϊστορία της, ταυτοχρόνως και η σκιερή ανταύγεια της.

Οι πρωτότυπες, ελπιδοφόρες σκέψεις του Ζενέτου και οι καινοτόμοι όροι που τις στήριζαν (όπως «τηλε-εργασία», «τηλε-επικοινωνία», «τηλε-εκπαίδευση» κ.α.) δικαίως ξάφνιαζαν, αλλά και ενέπνεαν αισιοδοξία

πριν 50 χρόνια, ως ενδεικτικό μέρος ενός ευρύτερου σχετικού προβληματισμού του αρχιτέκτονα, που έχει καταγραφεί σε κείμενα, σχέδια, μακέτες και εικόνες. Ένα θεωρητικό κεφάλαιο, που περιέργως βρήκε εξαρχής ανταπόκριση και εφαρμογή με ποικίλες ερμηνείες, πρωτίστως στον διεθνή και λιγότερο στον ελληνικό χώρο.

Εντούτοις, σήμερα, έχει γίνει πια μέρος της τρέχουσας τεχνολογικής και ψηφιακής γλώσσας. Επιπλέον, αφίσταται (μέχρις ανατροπής του) του ουσιώδους νοήματος που του προσέδωσε ο Ζενέτος, όπως συνήθως συμβαίνει, όταν το όραμα μιας ανατρεπτικής δημιουργικής προσωπικότητας επαναπροσδιορίζεται με διαφορετικό πνεύμα από τους επιγόνους της.

Οι απεριόριστες διευκολύνσεις και η ευπιστία στην παντοδυναμία του ανθρώπου, που αυτή η νεωτερική θεώρηση της αρχιτεκτονικής (και όχι μόνο) υποσχέθηκε στις μελλοντικές κοινωνίες, αναδεικνύουν, κατά την εφαρμογή τους σήμερα, μια έως τώρα αθέατη πλευρά τους, που δεν μπορούμε να αγνοήσουμε. Αλλά αναδεικνύουν επίσης και μια ιδιότητα χαρακτηριστική, ειδικά των δικών μας καιρών, την οποία οι αρχαίοι Έλληνες ονόμαζαν «οίηση». Μια ιδιότητα, όμως, απολύτως απύσχα από τον υψηλό ουμανιστικό οραματισμό του αρχιτέκτονα που σχεδίασε το ανεπανάληπτο μεταλλικό θέατρο του Λυκαβηττού.

Να λοιπόν, που ευτυχώς υπήρξαν (και ελπίζουμε ότι θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν) ιδέες διαρκώς επίκαιρες και ανοιχτές για ψύχραιμο αναστοχασμό, λειτουργώντας διδακτικά μέσα στον ιστορικό χρόνο. Και ως εκ τούτου, ιδέες που έχουμε ανάγκη όσο ποτέ άλλοτε, ιδίως στην κρίσιμη παρούσα περίοδο.

Έτσι, η αναδημοσίευση του παρακάτω κειμένου σήμερα ίσως συμβάλλει σε μια νοηματική σύγκριση/συσχέτιση ενός ειδικού «τότε» με ένα ειδικό «τώρα», θεωρημένων με την ευρεία τους έννοια.